

Minna Keränen

OMAN YRITYSTOIMINNAN ALOITTAMINEN

Haastattelututkimus yrittäjille

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun koulutusohjelma
Helmikuu 2015**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Ylivieska	Aika Helmikuu 2015	Tekijä/tekijät Minna Keränen
Koulutusohjelma Liiketalous/matkailu		
Työn nimi OMAN YRITYSTOIMINNAN ALOITTAMINEN – Haastattelututkimus yrittäjille		
Työn ohjaaja Lena Segler-Heikkilä		Sivumäärä 36 + 2
Työelämäohjaaja		
<p>Tämä opinnäytetyö on tehty Centrian ammattikorkeakoululle. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli antaa tietoa ja auttaa henkilöitä, jotka haaveilevat yrittäjyydestä ja suunnittelevat oman yritystoiminnan perustamista.</p> <p>Teoriaosuudessa käsiteltiin yritystoiminnan perustamisen eri vaiheita ja siihen liittyviä säännöksiä sekä asetuksia.</p> <p>Tutkimusosiossa on selvitetty kirjallisen haastattelun avulla eri alojen yrittäjien kokemuksia oman yritystoiminnan aloittamisesta ja toiminnasta.</p> <p>Työn loppuun analysoitiin haastattelun vastauksia, jonka tarkoituksena oli saada konkreettinen näkemys lukijalle yrittäjyydestä.</p>		

Asiasanat yrittäjä, yritysmuodon valinta, yrityksen perustaminen, yritystoiminta
--

ABSTRACT

Unit Ylivieska	Date February 2015	Author/s Minna Keränen
Degree programme Degree Programme of Business economy and Travel		
Name of thesis STARTING UP A BUSINESS- An inquiry for entrepreneurs		
Instructor Lena Segler-Heikkilä		Pages 36 + 2
Supervisor		
<p>This thesis was made for Centria university of applied sciences. The objective of this thesis was to give knowledge and help people who dream of becoming an entrepreneur and plan to start up their own business. In the theory the focus was on the different stages of establishing a business as well as on the regulations and decrees related to the start setting up a business.</p> <p>In the research part entrepreneurs from different fields were interviewed on paper focusing on the entrepreneur's own experiences of entrepreneurship and setting up a business. At the end of this thesis there is an analysis of the interview replies. The objective of the analysis was to provide the reader with a concrete view on entrepreneurship.</p>		

<p>Key words entrepreneur, choosing the company form, establishing a company, entrepreneurship</p>

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 YRITYSMUODON VALINTA	3
2.1 Yksityinen toiminimi	4
2.2 Avoin yhtiö	4
2.3 Kommandiittiyhtiö	5
2.4 Osakeyhtiö	6
2.5 Osuuskunta	8
3 YRITYKSEN PERUSTAMINEN	9
3.1 Asiakirjat	10
3.2 Perustamiskirjat	10
3.3 Kaupparekisteri	12
3.4 Alv- ja ennakoperintärekisteri	13
4.1 Yritystoiminnan luvat ja ilmoitukset	14
4.2 Rahoitus	17
4.3 Vakuutukset	23
5 YRITTÄJIEN HAASTATTELU JA HAASTATTELUTULOSTEN ANALYSOINTI	26
5.1 Tulokset	27
6 POHDINTA	33
LÄHTEET	36
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Yritystoiminnalla on yhteiskunnassa hyvin keskeinen rooli. Yritykset tuottavat pääosan yhteiskunnassa tarjolla olevista tavaroista ja palveluista. Lisäksi ne luovat työpaikkoja, maksavat veroja ja veron luonteisia maksuja ja käyvät ulkomaan kauppaa sekä edistävät muutenkin kehitystä yhteiskunnassa. Yrittäjälle itselleen yritys antaa työpaikan ja mahdollisuuden toteuttaa itseään. Yritys on yksikkö, joka ostaa tuotannon tekijöitä, yhdistää ne tuotantoprosessissa sekä myy nämä tuotteet tuloa saadakseen. Yritystoiminnan harjoittajaa kutsutaan yrittäjäksi. Yrittäjyydelle on perinteisen käsityksen mukaan ominaista, että se liittyy liiketoiminnan yksiköihin. Siihen liittyy aina ideointia ja luovuutta. Yrittäjyys on toimintaa, jossa yrittäjä odottaa saavaansa sijoittamalleen pääomalleen tuottoa. Yrittäjyyteen liittyy myös epävarmuuden hyväksyminen. (Kinkki & Lehtisalo 2002, 9-10.)

Yrityksen perustaminen tapahtuu aina eräänlaisena kasvamis- ja kehittymisprosessina, joka alkaa yritysideoon kypsymisestä ja päättyy käynnistämävaiheeseen, jonka aikana yritys perustetaan. Yrityksen perustaminen sekä toiminnan käynnistäminen edellyttävät yrittäjältä monipuolisia tietoja yritystoiminnan eri osa-alueilta. Lisäksi se edellyttää itsensä ja yrittäjä ominaisuuksien tuntemista. Alkavalla yrittäjällä ei useinkaan ole välttämättä tarvittavia tietoja eikä tietoa siitä, mistä asiantuntemusta nopeimmin ja edullisimmin olisi saatavissa. (Holopainen & Levonen 2003, 15-16.)

Yrittäjät ovat yksi yhteiskuntaa rakentava ryhmä. Innostusta uusien yritysten perustamiseen riittää, samalla kun muun muassa rakennemuutoksista johtuen osa vanhoista yrityksistä lakkaa toimimasta. Viime vuodet ovat edellyttäneet ja myös lähivuoden edellyttävät meiltä suomalaisilta rohkeutta ja tulevaisuuden uskoa. Ihminen, joka näkee taloudelliset ongelmat vain lamauttavina, ei ole yrittäjä. Yrittäjä uskoo siihen, että vaikeudet ovat voitettavissa. (Koiranen 1993, 165-166.) Teoksessaan ”Yrityksen perustajan opas”, Holopainen ja Levonen kirjoittavat, että meneillään oleva rakennemuutos edellyttää riittävän monipuolista sekä laajaa yrityspohjaa, jonka luomisessa uusilla yrityksillä on keskeinen merkitys (Holopainen & Levonen 2003, 3).

Yritystoimintaa säätelee iso joukko lakeja. Yritysmuotoja säätelevät omat lakinsa, joista tärkeimmät ovat osakeyhtiölaki, laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä sekä osuuskuntalaki. Laeissa säädetään kunkin yritysmuodon erityispiirteisiin, rakenteeseen, hallintoon ja päätöksentekoon liittyvistä asioista. Toimintaa harjoittavia elinkeinonharjoittajia, joilla ei ole erillistä yhtiötä, koskee erityisesti laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta. Kirjanpidon ja tilintarkastuksen keskeiset määräykset ovat kirjanpito- ja tilintarkastuslaeissa. Varsinaiseen liiketoimintaan vaikuttavat olennaisesti kaikkia sopimussuhteita koskevat seuraavat lait: kauppakaari, laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista, laki elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä. Yksittäisen yrityksen tai henkilön ei toki tarvitse hallita kaikkia säännöksiä vaan voidaan sanoa, että liike-elämän puolella paras ohjenuora ovat monesti hyvät liiketavat, joita noudattamalla seurataan automaattisesti myös lakia. (Hannula & Kari 2004, 21-22.)

Tarkoitukseni on tässä opinnäytetyössä käsitellä yritystoiminnan aloittamisen eri vaiheita ja yritystoimintaan liittyviä säännöksiä ja asetuksia. Teoriaosuus perustuu aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja lainsäädäntöön. Teoriaosuuden toisessa pääluvussa – Yritysmuodon valinta – yritysmuodot on sijoitettu kokonsa mukaan pienimmästä suurempaan. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selkiyttää sitä, mitä yrittäjäyys on ja mitä se vaatii jo ennen yritysprosessin aloittamista. Teen haastattelun pienelle ryhmälle eri alojen yrittäjiä. Yrittäjiltä saamieni vastausten sekä teoretiedon perusteella käsittelen yrittäjäyttä ja yrityksen perustamiseen liittyviä seikkoja tässä opinnäytetyössäni. Työni tarkoituksena on antaa tietoa ja auttaa niitä henkilöitä jotka suunnittelevat yrityksen perustamista ja yrittäjäksi alkamista. Opinnäytetyössäni olen pyrkinyt tiiviissä muodossa tuomaan esille oleelliset asiat, jotka liittyvät yritystoimintaan.

2 YRITYSMUODON VALINTA

Yritysmuodon valinta on tärkeä päätös yritystoimintaa aloittaessa. Yritysmuodon valintaan vaikuttaa olennaisesti se, minkälainen tulevan yrityksen luonne on. Yritystä perustaessa tulee tarkoin harkita, mikä yritysmuoto on kelvollisin ja tarkoituksenmukaisin. (Paloranta, Heikkilä, Linnainmaa, Peltola, Ranta-Lassila & Tiihonen 2002, 19.) Rationaalisesti, eli suunnitelmallisesti toimiva uusi yrittäjä harkitsee yrityksen juridista, eli oikeudellista muotoa tehtyään liiketoimintasuunnitelman, joka tiivistää uuden yrityksen vision, päämäärät ja strategiset menestystekijät. Liiketoimintasuunnitelma antaa mahdollisuuden hahmottaa ja punnita tavoitteiden ja toiminnan realistisuutta arvioijalle, myös yrittäjälle itselleenkin. Kun yrittäjä on tietoinen oman vastuunsa laajuudesta ja on määritellyt toimintansa puitteet on yritysmuodon valinta helpompaa. (Vanhala, Laukkanen & Koskinen 2002, 73.)

On muistettava, ettei yleispätevää ratkaisua ole (Vanhala ym. 2002, 73). Kuten Salonen (1992) toteaa:

Pienyrittäjä voi harjoittaa yritystoimintaa joko omissa nimissään tai yritystoimintaa varten perustetun, yrittäjästä oikeudellisesti itsenäisen oikeushenkilön nimissä, sillä jos halutaan erottaa yritystoiminta yrittäjän henkilöstä, on yritystoimintaa varten perustettava yhtiö (Salonen 1992, 73).

Yritysmuotoja on viisi. Ne jaetaan kahteen pääryhmään: henkilöyrittäjiin ja pääomayrittäjiin. Henkilöstöyrittäjiin vastaa yrityksen veloista henkilökohtaisella omaisuudellaan, kun taas pääomayrittäjiin vastuu pysyy sijoitetussa pääomassa. Kun uusi yrittäjä valitsee yritysmuodosta, hänen tulee ajatella perusteellisesti oikeudellista asemaansa myös tulevaa verotuskohtelua, toiminnan laajuutta sekä voitonjako- ja vastuunkantokysymyksiä. (Viitala & Jylhä 2002, 55.)

2.1 Yksityinen toiminimi

Yksityinen henkilö, joka harjoittaa omissa nimissään elinkeinoa tai liiketoimintaa on yksityinen elinkeinoharjoittaja. Hänen kuuluu tehdä perustamisilmoitus kaupparekisteriin ja verohallinnolle, jos liikettä harjoitetaan kiinteästä toimipisteestä. Yksityisessä toiminimessä yrittäjä tekee kaikki päätöksensä itse ja vastaa toiminnastaan koko omaisuudellaan, mukaan lukien yrittäjän yksityisen henkilökohtaisen omaisuutensa. Yrittäjä ei voi nostaa palkkaa itselleen, vaan yrittäjä voi ottaa varoja käyttöönsä yksityisottoina ylittämättä yrityksen omaa pääomaa. Yrityksen sisäiseen valvontajärjestelmään kuuluu kirjanpitovelvollisuus. Yksityisen elinkeinoharjoittajan oma työpanos on ratkaisevaa ja hänellä tulee olla kyky joustavaan ja nopeaan päätöksentekoon. (Paloranta ym. 2002, 20-21.)

2.2 Avoin yhtiö

Avoin yhtiö muodostuu kahdesta tai useammasta luonnollisesta yhtiömiehestä tai juridisesta henkilöstä, jotka yhdessä sopivat yritystoiminnan harjoittamisesta (Paloranta ym. 2002, 20.) Avoimen yhtiön synty alkaa siitä, kun yhtiömiehet päättävät yhtiön perustamisesta ja tekevät suullisen tai kirjallisen yhtiösopimuksen. Vaikka yhtiömiehille riittäisikin pelkkä suullinen yhtiösopimus, niin tulee sopimus silti tehdä kirjallisena kaupparekisteriin rekisteröintiä varten. (Holopainen & Levonen 1999, 40.)

Yhtiösopimuksessa tulisi mainita ainakin seuraavia asioita: yhtiön toiminimi, yhtiön kotipaikka (=kunta, josta toimintaa johdetaan), yhtiön toimiala, kaikkien yhtiömiesten täydelliset nimet sekä heidän kansalaisuutensa ja kotipaikkansa. Yhtiömiesten panosten laatu ja euromäärä, sekä työjako eli kuka tai ketkä yhtiömiehistä kirjoittavat yhtiöntoiminimen. Jos yhtiöllä on toimitusjohtaja, tämän täydellinen nimi ja kotipaikka, yhtiön tilikausi sekä voiton ja tappion jakosäännökset. Yhtiösopimuksessa tulee lisäksi mainita: tilintarkastus, yhtiösuhteen irtisanominen yhtiösopimuksen muuttaminen, toiminnan jatkaminen yhtiömiehen kuoltua ja yhtiösopimuksen allekirjoittamispäivä sekä kaikkien yhtiömiesten allekirjoitukset. (Holopainen & Levonen 1999, 41.)

Avoimessa yhtiössä päätöksenteko tehdään ensisijaisesti yhtiösopimuksen mukaisesti, mutta jokainen yhtiömies voi yksin tehdä lisäksi yhtiötä velvoittavia sitoumuksia (Paloranta ym. 2002, 20). Yhtiössä toisilla on kiello-oikeus eli oikeus kieltää toista yhtiömiestä ryhtymästä yksittäiseen toimenpiteeseen, jos hänellä on yhtiösopimuksen mukaan oikeus hoitaa yhtiön asioita (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389).

Avoimessa yhtiössä yhtiömiehet vastaavat kaikella omaisuudellaan omista ja muiden yhtiömiesten sitoumuksista. Avoimen yhtiön perustamiseen riittää työpanos, jolloin rahallista panosta ei tarvita. Yhtiömiehet voivat nostaa palkkaa, joka on saajan verotettavaa tuloa tai jos yhtiön kirjanpidollinen voitto sallii niin voitto-osuutena tai lainana. Yhtiöllä on kirjanpitovelvollisuus ja kaikilla yhtiömiehillä on avoin oikeus yhtiön toimintaan ja tarkastusoikeus yhtiön kirjanpitoon. Yleensä pienen ja keskisuuren yrityksen yhtiömuodoksi sopii avoin yhtiömuoto, jos kyseessä on ”perhepiirissä” harjoitettava yritystoiminta. Yhtiömiesten välinen luottamus ja henkilökohtainen osallistuminen ovat tärkeää, joka edellyttää yhtiömieheltä erittäin hyvää paineensietokykyä. (Paloranta ym. 2002, 21.)

2.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiön synty alkaa yhtiösopimuksen tekemisellä ja ilmoituksella kaupparekisteriin. Yhtiössä edetään useasti yhtiösopimuksen mukaisesti, joten se tulee aina tehdä kirjallisena, ettei säännöistä pystytä poikkeamaan. Kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksessa tulee mainita seuraavia asioita: toiminimi ja kotipaikka, toimiala, vastuunalaiset yhtiömiehet ja heidän panoksensa, äänettömät yhtiömiehet ja heidän panoksensa, toiminimenkirjoittaminen, toimitusjohtaja, tilitarkastus, äänettömien yhtiömiesten voitto-osuuden laskeminen, äänettömien yhtiömiesten osuuden siirto-oikeus, yhtiömiehen kuolema ja yhtiösopimuksen irtisanominen. (Holopainen ym. 1999, 45-47.)

Kommandiittiyhtiössä yhtiön velvoitteista vastaavat vain vastuunalainen tai vastuunalaiset yhtiömiehet, jotka myös edustavat yhtiötä ylöspäin. Kommandiittiyhtiön velvoitteista vastaa ääneton yhtiömies ainoastaan

sijoittamallaan pääomapanoksella. (Vanhala ym. 2002, 75.) Äänetön yhtiömies on kommandiittiyhtiön jäsen, jolla on rajoitetumpi vastuu yhtiön velvoitteista ja myös rajoitetumpi päätäntävalta yhtiön asioihin (YVI 2014).

Kommandiittiyhtiössä yhtiömiehillä pätee samanlainen vastuu, samat oikeudet ja mahdollisuudet varojen nostossa ja voitonjaossa, kuin avoimessa yhtiössä. Poikkeuksena on äänetön yhtiömies, joka saa yhtiösopimuksessa sovitun mukaisen voitto-osuuden. Kommandiittiyhtiöllä on kirjanpitovelvollisuus ja kaikilla yhtiömiehillä on avoin oikeus yhtiön toimintaan ja tarkastusoikeus yhtiön kirjanpitoon. Kommandiittiyhtiömuoto soveltuu hyvin pienen tai keskisuuren yhtiönmuodoksi, joka edellyttää yhtiömiehiltä hyvää yhteistyökykyä ja luottamusta toisiinsa. (Paloranta ym. 2002, 20-21.)

2.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiöt jaetaan kahteen osakeyhtiöön: yksityisiin ja julkisiin. Yksityisen osakeyhtiön (oy) ja julkisen osakeyhtiön (oyj) erot liittyvät vähimmäispääomaan ja julkiseen kaupankäyntiin. Osakeyhtiön perustajana voi olla yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. (Vanhala ym. 2002, 75.)

Osakeyhtiön perustamisesta täytyy tehdä perustamiskirja, johon on merkitty seuraavia asioita: yhtiöjärjestys ehdotus, henkilötiedot, osoite- ja asuinpaikkatiedot. Kaikista osakkeista yhtiölle maksettava määrä tulee myös ilmoittaa. Kuuden kuukauden kuluessa perustamiskirjan allekirjoituksesta osakeyhtiön on ilmoitettava rekisteröitäväksi ja sitä ennen osakepääoman tulee olla maksettuna yhtiölle. Ilmoitukseen, joka tehdään patentti- ja rekisterihallitukselle, on liitettävä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että yhtiön perustamisessa on edetty lain säännösten mukaisesti ja osakkeista maksettu määrä on yhtiönomistuksessa ja hallinnassa. Lisäksi täytyy olla todistus tilintarkastajilta siitä, että osakepääoman maksussa on noudatettu lain säännöksiä. (Vanhala ym. 2002, 76.)

Osakeyhtiössä osakkeenomistaja ei ole vastuussa varsinaisesti yhtiön taloudellisista sitoumuksista vaan vastuu rajoittuu osakepääoman määrään, joka on sijoitettu yhtiöön. Yrittäjäosakas joutuu yritystoiminnan alkuvaiheessa takaamaan henkilökohtaisesti yhtiön velkoja omalla nimellään tai antamaan omaa henkilökohtaista omaisuuttaan yhtiön velkojen vakuudeksi. Jos hallitus tai toimitusjohtaja tuottaa toiminnallaan tahallaan vahinkoa yhtiölle, ovat he silloin velvollisia korvaamaan aiheutuneet vahingot. Mikäli vahinkoa aiheuttaa osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastainen toiminta, niin hallitus ja toimitusjohtaja ovat velvollisia korvaamaan vahingot myös osakkaille ja ulkopuolisille. Osakkeenomistajat voivat saada yhtiöstä osinkotuloja, eli osan osakeyhtiön voitonjaosta. Työpanoksesta riippuen mahdollisuus on saada myös kohtuullisessa määrin palkkatuloja. Yhtiön sisäpiiriläisillä on mahdollista saada rahalainaa vakuutta vastaan voitonjakokelpoisten varojen rajoissa. (Paloranta ym. 2002, 22-23.)

Yhtiön sisäpiiriläisellä tarkoitetaan henkilöä, jolla on hallussaan sisäpiirintietoa asemansa, toimensa tai tehtävänsä puolesta. Hän on mahdollisesti saanut sisäpiiritiedon osakkeen omistajana. Puhutaan myös toissijaisesta sisäpiiriläisestä, jolla voidaan myös tarkoittaa ketä tahansa henkilöä, joka tietää tai olisi pitänyt tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiiritietoa. (Finanssivalvonta 2009.) Osakeyhtiöt ovat kirjanpitovelvollisia ja yhtiön hallituksen on annettava tietoja julkisuuteen, kuten osake- ja osakasluettelo myös tilinpäätöskirjat on rekisteröitävä (Paloranta ym. 2002, 23).

Osakeluettelo sisältää osakkeet tai osakekirjat numerojärjestyksessä ja niiden antamispäivän sekä osakkeenomistajan nimen ja osoitteen. Osakasluettelo sisältää osakkeenomistajan henkilötiedot sekä osakelajeittain merkityt tiedot osakkeiden lukumäärästä, jotka osakkeenomistaja omistaa. (Helsingin seudun kauppakamari.) Osakeyhtiö muoto soveltuu erinomaisesti yhtiölle, joka tarvitsee pääomaa eli keskisuurille ja suurille yrityksille. Osakeyhtiössä edellyttää yhtiömiehiltä laajempaa perehtymistä lainsäädäntöön, kuin esimerkiksi muissa yritysmuodoissa. (Paloranta ym. 2002, 23.)

2.5 Osuuskunta

Osuuskunnan perustamiseen tarvitaan vähintään kolme henkilöä. Vähimmäispääomaa ei ole, vaan perustajat maksavat keskenään samansuuruiset osuusmaksut. Osuuskunnassa kaikilla jäsenillä on päättämisvalta, jota käytetään ylimpänä päätösvaltana kaikissa asioissa. Jäsenet valitsevat hallituksen jäsenen, joka vastaa osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta sekä muiden asioiden järjestämisestä, kun taas hallitus valitsee toimitusjohtajan, joka vastaa yhtiön juoksevista asioista. Jäsenet ovat vastuussa osuuskunnan taloudellisista sitoumuksista ainoastaan maksamallaan osuuskunnan pääoman määrällä, mutta yritystoiminnan alkuvaiheessa yrittäjäjäsen joutuu antamaan henkilökohtaista omaisuuttaan osuuskunnan velkojen vakuudeksi tai takaamaan omalla nimellään yrityksen velkoja. (Paloranta ym. 2002, 22.)

Hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja ovat vastuussa vahingoista, jotka ovat aiheutuneet heidän huolimattomuutensa vuoksi tai lakien ja sääntöjen laiminlyönnin takia. He ovat korvausvelvollisia jäsenille, osuuskunnan velkojille ja myös muille ulkopuoliselle, joita vahinko koskee. Osuuskunnan jäsen voi saada taloudellista hyötyä osuuspääoman, sijoitusosuuden, lisäosuuspääoman korkona tai palkkana, luontaisetuna, ylijäämän palautuksena, jälkitilinä, tavaroiden myös palveluiden korvauksena. Osuuskuntakokouksessa valitaan esteettömät tilintarkastajat, jotka ovat sääntöjen mukaan pakollisia. Yritys on kirjanpitovelvollinen ja heidän on annettava julkisuuteen tietoja, kuten jäsenluettelo ja tilinpäätösasiakirjat on rekisteröitävä. (Paloranta ym. 2002, 22-23.)

Osuuskunnalla on tarkoituksena tuottaa palveluita, jotka hyödyttävät jäseniä eikä tarkoituksena ole pyrkiä pääoman sijoittajien voiton maksimointiin. Jäsen pystyy vaikuttamaan yrityksen toimintaan jäsen- ja ääniperiaatteen mukaisesti, eikä jäsenten oikeudet ja velvollisuudet ole riippuvaisia sijoitetusta pääomasta. Osuuskunta yhtiömuoto sopii hyvin työvoimavaltaisille aloille, joilla on tavoitteena työllistyä osuuskunnan avulla vähäisellä pääomantarpeella, joka voidaan kattaa kohtuullisilla osuusmaksuilla. (Paloranta ym. 2002, 22-23.)

3 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

Kaikille yritysmuodoille yrityksen perustamisen prosessi on samanlainen, kun taas itse prosessin eteneminen ja sen vaatimukset ovat erilaiset. Yrityksen perustaminen usein etenee samanaikaisina prosesseina, mutta ei ole poissuljettua, että jotkut laativat perustamisenkirjat ja vasta sen jälkeen alkavat pohtia muita kysymyksiä. Mitä enemmän tervettä järkeä yrittäjä käyttää yrityksen perustamisen alkuvaiheessa, sitä pienemmiksi käynnistysvaiheen riskit laskevat. Uudella yrittäjällä, joka hahmottelee yritysideaansa, on hyötyä koulutuksesta, työkokemuksesta ja erilaisista toimintatavoista. Yrittäjyyden alkuvaiheessa yrittäjällä tulee olla selvä idea omasta yrityksestä ja tavoitteet omalle elämälleen ja työuralleen. (Vanhala ym. 2002, 68-69.)

Kun yrityksellä on liikeidea, suunnitelma ja rahaa sen verran, että alkuun pääsee niin on aika käynnistää käytännön perustoimet. Perustoimiin kuuluu ilmoituksen tekeminen Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin ja yritysmuodon sekä nimen valinta. Perustoimien käynnistysvaiheessa yrittäjän kannattaa viimeistään tässä vaiheessa ottaa selvää siitä, vaatiiko liiketoiminnan aloittaminen muiden ilmoitusten tai lupahakemuksien toimittamista viranomaisille. Yrittäjän ilmoittamat tiedot kaupparekisteriin menevät suoraan verottajalle myös muihin asiankuuluviin viranomaisrekistereihin. Monesti aloittelevat yrittäjät kauhistelevat niin sanottua paperisotaa, mutta nykyään asiat hoidetaan viikoissa, kun ennen ne vaativat kuukausia. Jos paperityöt ottavat ylivallan yrittäjään, niin onneksi on tilitoimisto jonka puoleen yrittäjän voi huoleti kääntyä. (Puustinen 2004, 95.)

Isot yritystoiminnat ja bisnekset muodostavat luonnollisesti monimutkaisemmat omistuskuviot, jolloin yleensä tarvitaan asiantuntevaa juristia asioiden hoitamiseen. Yrittäjän omaa toimintaa helpottaa, kun jättää hänelle vieraiden ja vaikeiden asioiden hoitamisen ja selvittämisen asiantuntijoille, jolloin hän itse pystyy keskittymään olennaiseen eli toiminnansuunnitteluun, kehittämiseen ja markkinointiin. On yrittäjiä, jotka pitävät papereiden käsittelyä mukavana prosessina ja ottavat sen oppimisen kannalta, jonka voi kääntää päinvastoin positiiviseksi asiaksi. (Puustinen 2004, 96.)

3.1 Asiakirjat

Monenlaisten asiakirjojen laatiminen kuuluu yritysten jokapäiväiseen toimintaan. Sopimuksien tekeminen, lupien hakeminen, viranomaisilmoitusten ja erilaisten valitusten tekeminen ovat suuri osa yrittäjien arkea. Joidenkin asiakirjojen sisällön säätelee laki, mutta useimmat asiakirjoista ovat sisällöltään vapaamuotoisia. Yrittäjien omien oikeuksien turvaamiseksi kaikki asiakirjat kannattaa tehdä kirjallisesti, vaikka monia asiakirjoja pystytään tekemään myös suullisesti. Yleisiä asiakirjoja ovat ne, jotka ovat eri viranomaisten laatimia tai heidän hallussaan olevia. Viranomaisten ja tuomioistuinten päätökset, julkiset rekisterit ja erilliset luettelot ovat yleisiä asiakirjoja, jotka ovat julkisia eli kaikilla on oikeus saada nähdä ne. Erilaiset sopimukset, kauppakirjat, velkakirjat, pöytäkirjat, valtakirjat ja kuitit ovat yritysten sekä yksityishenkilöiden laatimia yksityisiä asiakirjoja, joita ei veloiteta nähtäväksi julkisesti. (Holopainen ym. 1999, 3-13.)

3.2 Perustamiskirjat

Osakeyhtiön perustamisesta pitää tehdä perustamiskirja ja siinä tulee olla perustajien allekirjoitukset sekä päivämäärä. Perustamiskirjassa täytyy olla ehdotus yhtiöjärjestyksestä. Perustamiskirjassa tulee olla perustajan koko nimi ja osoite sekä luonnollisen henkilön asuinpaikka ja suomalainen henkilötunnus. Jos henkilötunnus puuttuu, lisätään henkilön syntymäaika ja oikeushenkilön kotipaikka myös rekisteri mihin oikeushenkilö on merkitty sekä rekisterinumero. Jos oikeushenkilö on ulkomaalainen, niin rekisteriote on liitettävä ilmoitukseen kahtena jäljennöksenä oikeaksi todistettuina. Sellaisen perustajan, jolla ei ole suomalaista henkilötunnusta, tilalle merkitään henkilön syntymäaika. Silloin täytyy tehdä tarkempi selvitys henkilön henkilöllisyydestä, ellei häntä ole aikaisemmin merkitty kaupparekisteriin. Selvityksen pystyy tekemään perusilmoitukseen esimerkiksi liittämällä kopion passista tai virkatodistuksesta, joka on kahtena jäljennöksenä oikeaksi todistettuna. (Holopainen ym. 1999, 48-49.)

Perustamiskirjaan tulee merkitä myös määrä, joka maksetaan yhtiölle kustakin osakkeesta. Jos osakkeilla ei ole nimellisarvoa, niin silloin merkitään osakepääomaan se osa mikä maksetaan osakkeesta yhtiölle. On myös merkittävä aika, jonka kuluessa osakkeet tulee merkitä. Perustamiskirjaan merkitään, milloin ja miten perustamiskokous kutsutaan koolle. Kokous pystytään pitämään edellyttäen, että kaikki osakkeet on merkitty ja kaikki merkitsijät ovat yksimielisiä kokouksen pitämisestä. Perustamiskulujen eli kaupparekisterin käsittelymaksu, asiamiespalkkio ja perustamisesta yhtiölle aiheutuneet kulut arvioidaan enimmäismäärä mukaan, joka tulee yhtiön maksettavaksi. Osakemerkintöjen hyväksymisestä mitä ei ole tehty perustamiskirjaan tulee tehdä erillinen päätös, joka liitetään perustamiskirjaan. (Holopainen ym. 1999, 49.)

Apporttiomaisuus tarkoittaa omaisuutta, jolla on pelkästään taloudellista arvoa yhtiölle. Apporttimahdollisuudesta tulee ottaa määräys perustamiskirjaan, jos on tehty sopimus siitä, että osake pystytään merkitsemään muuta omaisuutta kuin rahaa vastaan. Työsuoritus tai palvelun suorittaminen ei voi olla apporttiomaisuutta. Kun apporttiomaisuutta käytetään pääomanmaksuun, niin perustamiskirjaan tulee merkitä henkilön täydellinen nimi ja osoite, asuinpaikka ja suomalainen henkilötunnus, jota poikkeavasta merkintähinnan maksutavasta tehty määräys koskee. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, niin silloin mainitaan hänen syntymäaika. (Holopainen ym. 1999, 49.)

Merkintä täytyy tehdä myös oikeushenkilön täydellisistä yhteystiedoista, rekisterinumerosta ja rekisteristä, johon oikeushenkilö on merkitty, myös omaisuuden arvon tulee olla kirjattu. Lisäksi on merkittävä se, onko oikeushenkilöllä oikeus vai velvollisuus kyseiseen maksutapaan. Jos sopimus tehdään edellä mainituista asioista kirjallisesti tai sitoumus annetaan kirjallisena, niin asiakirja tai sen jäljennös tulee liittää perustamiskirjaan. Ellei asiakirjaa liitetä perustamiskirjaan, silloin perustamiskirjassa täytyy olla viittaus tai ilmoitus paikasta, jossa asiakirja on merkitsijöiden nähtävänä. (Holopainen ym. 1999, 49.)

Osuuskunnan perustamisesta on tehtävä aina sopimus kirjallisena. Kirjallista sopimusta kutsutaan perustamiskirjaksi. Se sisältää osuuskunnan säännöt. Perustamiskirjassa tulee ilmetä perustamismaininta, eli perustamiskirjassa tarkoitetun osuuskunnan perustavat henkilöt sitoutuvat tulemaan sen jäseniksi ja

hyväksyvät sen säännöt allekirjoittamalla nimensä perustamiskirjaan. Maininta tulee olla myös tilintarkastajan ja osuuskunnan ensimmäisestä hallituksen valinnasta. Lisäksi osuuskunnan säännöt, jotka ovat perustamiskirjan liitteenä sekä perustajien allekirjoitukset ja päiväys. (Holopainen ym. 1999, 59.)

3.3 Kaupparekisteri

Jos kaupparekisteriin merkityssä asiassa on tapahtunut muutos (esim. osakeyhtiön hallitus on muuttunut rekisteriin merkitystä), on silloin tehtävä muutosilmoitus. Ilmoitus tulee tehdä myös silloin, kun rekisterissä ei ole merkintää henkilöstä esim. toimitusjohtajasta ja sellainen on nyt valittu. Yhtiösopimuksen, yhtiöjärjestyksen myös sääntöjen muutos ilmoitetaan silloinkin, kun muutoksen asiasisällöstä ei tehdä rekisterimerkintää, kuten henkilöyhtiöiden voitonjakoa koskevien sopimusmääräysten muuttaminen. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos yritys perustaa sivutoimipisteen samalle toimialalle, jolla se on aikaisemmin toiminut. Sen sijaan, mikäli uusi liike perustetaan uudelle toimialalle, määräys uudesta toimialasta on otettava yhtiösopimukseen, yhtiöjärjestykseen ja tai sääntöihin. Tällöin muuttuneesta toimialasta on tehtävä muutosilmoitus kaupparekisteriin. (Holopainen ym. 2003, 292.)

Muutosilmoituksen tekemisestä on pääsääntöisesti vastuussa samat henkilöt, kuin perustamisilmoituksen tekemisestä. Osakeyhtiön muutosilmoituksen tekemisestä on vastuussa myös toimitusjohtaja. Muutosilmoitus on allekirjoitettava vastuussa olevan henkilön toimesta. Kun ilmoitus on merkitty rekisteriin, ilmoittaja saa maksuttoman rekisteriotteen, mistä näkyvät rekisteriin merkityt tiedot. Jos kysymyksessä on yhteisömuotoisen yrityksen perustamisilmoitus tai yrityksen yhtiösopimuksen, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muutos, ilmoittaja saa myös kopion sopimuksesta, yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä. (Holopainen ym. 2003, 292-293.)

Ilmoitus elinkeinotoiminnan lopettamisesta ja yhteisön purkautumisesta on maksuton. Postiosoitteen muutosilmoitus on maksuton, jos kyseessä on yrityksen

osoitteen muutos. Kaupparekisteriin ilmoitettujen henkilöiden, joiden henkilötunnus on jo ilmoitettu kaupparekisteritiedoksi ko. tehtävänimikkeen ilmoituksen yhteydessä, ei tarvitse tehdä kaupparekisteriin erillistä muutosilmoitusta, jos heidän henkilötiedoissaan tapahtuu muutos ja tapahtunut muutos on ilmoitettu Väestörekisteriin. Väestörekisteri tekee ilmoituksen tapahtuneista muutoksista suoraan kaupparekisteriin. (Holopainen ym. 2003, 293.)

3.4 Alv- ja ennakkoperintärekisteri

Ennakkopidätysprosentit ja tulorajat on merkitty työntekijän verokorttiin. Työnantajan pitää säilyttää päätoimen verokortti itsellään työsuhteen päättymiseen asti. Pidätysprosentit määrätään erikseen sivutoimesta saatuja palkkatuloja varten. Silloin, kun kysymyksessä on muu suoritus kuin palkka, ennakkopidätysprosentti on voitu määrittellä ennakkoperintäasetuksessa tai Verohallituksen päätöksessä ennakkopidätyksen toimittamistavasta ja määrästä. Jos suorituksen saaja ei anna maksajalle verokorttia eikä maksaja ole muutoin laissa määritellyissä tilanteissa saanut pidätystietoja verohallinnolta taikka jos ennakkopidätystä toimittaessa ei ole sovellettava EPA:n tai Verohallituksen päätöksen kaavamaisia ennakkopidätysprosentteja, on ennakkopidätys toimitettava 60 %:n suuruisena. (Holopainen ym. 2003, 381.)

Ennakkopidätyksen alaiseen palkan määrään luetaan rahapalkan lisäksi luontaiseduista saadut raha-arvot. Maksessaan työ- tai käyttökorvausta maksajan tulee tarkistaa, että työ- tai käyttökorvauksen saaja on merkitty ennakkoperintärekisteriin. Jos työntekijän tietoja ei löydy ennakkoperintärekisteristä, työn teettäjä toimii silloin työnantajana. Yhteisö- ja yhtymämuotoiselle työntekijälle, joka ei löydy ennakkoperintärekisteristä, ennakkopidätys on 13 prosenttia maksetusta työkorvauksesta. Ennakkopidätys lasketaan arvalisäverottomasta työkorvauksesta ja korvauksen maksaja tilittää varohallinnolle suorittamansa ennakkopidätyksen. (Holopainen ym. 2003, 381-382.)

4 YRITYSTOIMINTA

Yritystoimintaa voidaan kuvata monilla eri tavoilla. Kuvaustavat ja menestymisen rajat myös kielletyn ja sallitun toiminnan rajat vaihtelevat kulttuureittain. Yritystoiminta on samanlaista sinänsä, mutta painotukset ja kuvaustavat eroavat toisistaan. Yritystoiminta on varsin nuori käsite, joka ajoittuu 1700-luvulle Ranskaan. Alun perin yrittäjät olivat seikkailijoita, pelureita ja tutkimusmatkailijoita, jotka ryhtyivät riskinalaisiin operaatioihin. Yrittäjyyden syntymisen taustalta löytyy sääty-yhteiskunnan murtuminen sekä teollistumisen alkaminen. Yritystoimintaa ei synny itsestään, vaan taustalla on aina henkilö, joka on uskaltanut jossain vaiheessa oman onnensa sepäksi, eli yrittäjäksi. Häneltä on löytynyt idea, jonka varaan aloittava yritys on voinut alkaa rakentamaan toimintaansa. (Kinkki & Isokangas, 2006, 7.)

Yritystoiminnalle on olennaista se, että toiminta perustuu erilliseen yritysideaan. Yritystoimintaan liittyy olennaisesti epäonnistumisen mahdollisuus eli riski, koska yrittäjä ei voi kuitenkaan olla täysin varma siitä, että asiakkaat ostaisivat hänen palvelua, tavaraa tai tuotettaan. Vaikka yritysidea tulee itse yrittäjältä, niin asiakas on kuitenkin se, joka lopullisesti määrittää yritysideaan toimivuuden. Jotta yritys voisi pitkällä aikavälillä jatkaa toimintaansa, on yrityksen toiminnan oltava kannattavaa, eli myyntitulojen on riitettävä kattamaan kaikki toiminnasta aiheutuvat menot. (Kinkki & Isokangas, 2006, 7.)

4.1 Yritystoiminnan luvat ja ilmoitukset

Yrityksen rekisteröinti tapahtuu tekemällä perustamisilmoitus Patentti- ja rekisterihallitukselle (Holopainen ym. 2003, 251). Samalla perustamisilmoituslomakkeella voi myös ilmoittautua tai hakeutua kaupparekisteriin, arvolisäverovelvollisten rekisteriin, ennakkoperintärekisteriin ja

työnantajarekisteriin (Holopainen ym. 2003, 249). Yrityksen perustamisilmoitus on yhteinen verohallinnon kanssa. Osa kysytyistä tiedoista perustamisilmoituksessa on verottajaa varten ja osa kaupparekisteriä varten. Tiedot ovat Kaupparekisterilaissa. Perustamisilmoituslomakkeita on kolme erilaista. On ns. yleinen perustamisilmoitus, jota käyttävät mm. osakeyhtiöt ja osuuskunnat ja ulkomaisten elinkeinoharjoittajien sivuliikkeet ja on avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön perustamisilmoitus sekä yksityisen elinkeinoharjoittajan perustamisilmoitus. Lisäksi osakeyhtiöillä, osuuskunnilla ja ulkomaisten elinkeinoharjoittajien sivuliikkeellä on omat liitelomakkeensa kaupparekisteriä varten. (Holopainen ym. 2003, 251.)

Elinkeinovapauden periaatteen mukaan Suomessa saa harjoittaa laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoa henkilö jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella. Elinkeinoa saa harjoittaa Suomalainen yhteisö ja säätiö sekä Suomessa sivuliikkeen rekisteröitynyt ulkomaalainen yhteisö ja säätiö. Ulkomaalaisen yhteisön ja säätiön tulee olla perustettu johonkin ETA-alueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan. Sillä tulee olla sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin ETA-alueeseen kuuluvassa valtiossa. Ns. vapaan elinkeinon harjoittaminen tarkoittaa sitä, ettei siihen tarvita viranomaisen lupaa, mutta elinkeinon harjoittamisen oikeutta on kuitenkin rajoitettu joissakin tapauksissa. (Holopainen ym. 2003, 297.)

Luvanvaraisista elinkeinoista on omat erilliset lakinsa ja asetuksensa. Laissa ja asetuksissa säädetään esimerkiksi, miltä viranomaiselta toimilupa on haettava kyseisen elinkeinon harjoittamiseen. Alueen lääninhallitus myöntää usein elinkeinoluvan. Elinkeinoja, jotka vaativat luvan lääninhallitukselta, ovat mm alkoholijuomien anniskelu ja vähittäismyynti (enintään 4,7 %:set käymisteitse valmistetut alkoholijuomat), autokoulutoiminta, joukkoliikenne, johon kuuluu linja- ja tilausliikenne. Niihin molempiin tarvitaan myös joukkoliikennelupa. Elinkeinoja, jotka vaativat luvan, ovat myös sairaankuljetus, taksiliikenne ja yksityisen terveydenhuollon palvelut sekä tavaraliikenne. Kotimaan liikenteeseen tarvitaan tavaraliikennelupa ja ulkomaan liikenteeseen tarvitaan yhteisölupa. (Holopainen ym. 2003, 297.)

Sähkölaitteiden valmistukseen, huoltoon, rakentamiseen ja sähkön tuottamiseen muuhun kuin omaan käyttöön sekä ase- ja ampumatarvikkeiden myyntiin luvat myöntää TUKES turvatekniikan keskus. Kuluttajavirasto myöntää matkatoimistoluvat. Ennen toiminnan aloittamista lupa tulee hankkia ja luvan myöntämisestä on tehtävä ilmoitus kaupparekisteriin. Vaikka elinkeinon harjoittaminen ei tarvitsisi lupaa, se saattaa olla erillisen ilmoituksen edellyttämää toimintaa. Tällainen ilmoitusvelvollisuus on esim. kiinteistöjen ja asunnonvälittäjillä, jotka rekisteröidään lääninhallituksissa. Työvoimanvuokrausta harjoittavien tulee tehdä ilmoitus työsuojelupiiriin ennen toiminnan aloittamista. Majoitus- ja ravitsemisliikkeiden sekä ravintoloiden on tehtävä ilmoitus poliisipiiriin päällikölle joka tulisi tehdä n. kuukausi ennen liikkeen avaamista. Lupa- ja ilmoitus asiat kannattaa selvittää ao. viranomaisilta ennen toiminnan aloittamista. (Holopainen ym. 2003, 297-298.)

Liiketoiminnan harjoittajat, jotka eivät ole velvollisia ilmoittautumaan arvonlisäverovelvollisiksi, pystyvät halutessaan hakeutumaan arvonlisäverovelvolliseksi. Hakemuksesta voi verovelvolliseksi tulla mm. vähäisen liiketoiminnan harjoittaja eli jonka liikevaihto on enintään 8500 euroa/kalenterivuosi sekä yleishyödyllinen yhteisö, vaikeavammaisen yrittäjä tai ulkomaalainen. Perustamisilmoitukseen tulee liittää oikeaksi todistettu jäljennös perustamiskirjasta, yhtiöjärjestyksestä ja perustamiskokouksen pöytäkirjasta tai säännöistä tai yhtiösopimuksesta. Mukaan liitetään jäljennös kauppa- tai muusta saantokirjasta ja yhtiösopimuksesta, silloin jos liiketoiminnan harjoittaja jatkaa jo aikaisemmin toiminutta liikettä. (Holopainen ym. 2003, 322.)

Jos verovirasto katsoo tämän harjoittaman toiminnan arvonlisälaisissa tarkoitetuksi verolliseksi tai nollaverokannan alaiseksi, se merkitsee perustamisilmoituksen antaneen yrityksen arvonlisäverollisten rekisteriin. Verovirasto lähettää yritykselle ilmoituksen siitä, onko tämä merkitty rekisteriin. Yritys merkitään rekisteriin siitä päivästä lähtien, josta verollinen liiketoiminta alkaa. Rekisteriin merkitseminen pystytään kuitenkin tekemään jo siitä ajankohdasta lukien, kun yritys ryhtyy hankkimaan tavaroita ja palveluja verollista liiketoimintaa varten. Perustamisilmoituksen antanut yritys saa rekisteröinnin yhteydessä Y-tunnuksen eli yritys- ja yhteisötunnuksen. Yrityksen on käytettävä Y-tunnusta aina nimen ohella kaikessa arvonlisäveroa koskevassa kirjeenvaihdossa viranomaisten kanssa.

Y-tunnus on merkittävä yrityksen kaikkiin elinkeinotoimintaa koskeviin kirjeisiin ja lomakkeisiin. (Holopainen ym. 2003, 322-323.)

Yrityksen, jolla on jo olemassa oleva Y-tunnus ja joka sen jälkeen hakeutuu tai ilmoittautuu arvonlisäverovelvollisten rekisteriin on tehtävä ilmoitus muutoksesta muutosilmoituslomakkeella. Muutosilmoituslomakkeella voidaan ilmoittaa myös yrityksen muuttuneista tiedoista, kuten yrityksen nimen, osoitteen, yhtiömiesten tai pankkiyhteyden muuttumisesta. Työnantaja, joka ryhtyy maksamaan säännöllisesti palkkoja, on velvollinen ilmoittamaan perustiedot toiminnastaan ao. verovirastolle. Ilmoitettujen tietojen perusteella työnantaja merkitään työnantajarekisteriin. Ilmoitusvelvollisia työnantajia ovat työnantajat, joilla on palveluksessaan kaksi tai useampi vakituinen työntekijä yhtäjaksoisesti työsuhteessa vähintään vuoden ajan. Lisäksi työnantaja rekisteriin voidaan merkitä työnantaja, kenellä on palveluksessaan useita työntekijöitä tilapäisesti samaan aikaan tai jos rekisteröityminen on muusta syystä tarpeen. (Holopainen ym. 2003, 323.)

Verovirasto lähettää työnantajalle ilmoituksen rekisteriin merkitsemisestä sekä esitäytetyt tilisiirtolomakkeet ja valvontailmoitukset työnantajasuoritusten eli ennakkopidätysten ja työnantajan sosiaaliturvamaksun maksamista ja ilmoittamista varten. Sen jälkeen kun yritys on tehnyt perustamisilmoituksen, verovirasto ilmoittaa työnantajalle Y-tunnuksen, jota yrityksen tulee käyttää verokortti- ja pidätystodistusmerkintöjä tehtäessä myös työnantajasuorituksia maksettaessa sekä muissa työnantajasuoritusten valvontaa varten annettavissa ilmoituksissa. (Holopainen ym. 2003, 323.)

4.2 Rahoitus

Raha on kuitenkin niin sanottu niukkuushyödyke ja rahaa on vähän varsinkin aloittavalla yrittäjällä. Rahaa on vähän yrityksen perustamiseen ja sitä tulee alussa vähemmän kuin mitä yrittäjä toivoisi. Pääomasta on useimmiten pulaa eikä se jakaannu oikeudenmukaisesti. Rahaa saavat yleensä sellaiset, jotka eivät sitä tarvitse eivätkä sellaiset, jotka sitä tarvitsisivat – eivät ainakaan kohtuullisella

hinnalla. Yrittäjä tarvitsee rahaa yrityksen toiminnan aloittamisessa ja käynnistämiseen liittyviin alkuinvestointeihin, tuotantoon ja markkinointiin. Kaikkien muiden pakollisten kulujen lisäksi yrittäjä tarvitsee rahaa myös omaan henkilökohtaiseen talouteensa. (Puustinen 2004, 73.)

Suomalaisille pienyrittäjille velkaantuminen on kammoksuttava asia. Monet yrittäjät pyrkivät aloittamaan toiminnan mahdollisimman pienillä pääomilla ja ottamalla lainkaan velkaa. Pääomien niukkuus pakottaa tavoittelemaan nopeasti kannattavaa toimintaa. Rahapulasta tulee kuitenkin ongelma, jos se on esteenä reippaalle liikkeellelähdölle. Firma näivettyy, jos saita yrittäjä ei anna sille edes mahdollisuutta. Yrityksen aloittaminen liian pienillä pelimerkeillä perustuu usein tiedon puutteeseen, jolloin yrittäjät eivät tiedä rahoitusvaihtoehdoista, koska he eivät ota asioista selvää. (Puustinen 2004, 73-74.)

Rahaa on tarjolla monenlaisissa eri muodoissa. Kiinnostavimpia rahan muotoja ovat julkisen sektorin tarjoamat ilmaiset avustukset, kuten starttiraha ja investointituet. Julkinen sektori tarjoaa aloittaville yrittäjille myös edullisia lainoja toisin kuin yksityiset sektorit eli pääasiassa pankit, jotka tarjoavat kalliimpia lainoja ja takauksia. Lainat ovat yritykselle niin sanottua vierasta pääomaa. Luotonantajat vaativat asiakkailtaan yleensä vakuuksia ja jos omat vakuudet eivät riitä riittävän suuren lainan ottamiseen, tarvitaan takauksia. (Puustinen 2004, 74.)

Osakeyhtiömuotoisen yrityksen oman pääoman muodostavat siihen tehdyt sijoitukset, joita tekevät yrittäjä itse ja pääomasijoittajat. Oma pääoma muodostaa yrityksen pesämunan, jolle maksetaan vain omistajien päätöksellä korvausta eli osinkoa yleensä silloin, kun firma tuottaa voittoa. Oma pääoma vahvistaa yrityksen vakavaraisuutta ja myös parantaa pankkilainan nostamisen edellytyksiä. Silloin, kun yrityksellä on vaikeaa, oma pääoma on taloudellinen ja henkinen tuki. Vieras pääoma on vain käymässä kylässä, joka täytyy aina maksaa takaisin ja koska takaisinmaksuun liittyy riski, sille maksetaan pääsääntöisesti myös korkoa. Korkoa maksetaan aina riippumatta siitä, meneekö yrityksellä hyvin vai huonosti. Vieraalla pääomalla on kuitenkin yksi iso etu: pankinjohtaja katselee sivusta yritystä, jos yrittäjä hoitaa asiansa ja silloin valta pysyy yrittäjällä. (Puustinen 2004, 74.)

Tilanteeseen tulee muutos, jos yrittäjä ottaa yritykseensä oman pääoman ehtoista rahaa pääomasijoittajalta. Silloin sijoittaja tulee yritykseen sisälle, jakaa voitot ja käyttää valtaansa omistussuutensa mukaisessa suhteessa ja joskus jopa enemmänkin. Ammattimaisen pääomasijoittajan tavoite on se, että hän kehittää yritystä ja myy sen muutaman vuoden kuluttua eteenpäin isolla voitolla. Jos kuitenkin niin sanotun exitin, eli onnistuneen irtautumismahdollisuuden todennäköisyys näyttää pieneltä, pääoma sijoittaja saattaa antaa yrittäjälle ja yritykselle kuoleman suudelman tarkoittaen, että rahahana menee kiinni juuri, silloin kun rahaa todella tarvittaisiin. (Puustinen 2004, 74-75.)

Pankkiirit ovat kehittäneet myös niin sanotun pääomalainan, joka yhdistää oman ja vieraan pääoman edut. Pääomalaina tarjoaa tulevaisuudessa mahdollisuuden lainan vaihtamiseen osakkeisiin. Se ei tarjoa valtaa, mutta parantaa yrityksen tunnuslukuja ja luottokelpoisuutta. Kovaan kasvuun tähtäävien aloittavien yritysten rahoitus vaatii usein eri rahoitusmuotojen yhdistelemistä. Yrittäjän mahdollisiin rahoituksen muotoihin kuuluu myös leasing eri muodoissaan. Rahoitusyhtiöiden tarjoamat leasing-laitteet ovat kalliita, mutta yrittäjille usein lähes välttämättömiä vaihtoehtoja, koska ne eivät vaadi minkäänlaisia vakuuksia. (Puustinen 2004, 75.)

Oma raha yrittäjälle on halpaa eikä sen käyttöön liity minkäänlaisia sitoumuksia. Oman rahan käyttäminen lisää yrityksen uskottavuutta myös muiden rahoittajien että asiakkaiden silmissä. Jos yrittäjä ei ole itse valmis panemaan yhtään omaa rahaa firmaansa on silloin myös ulkopuolisen vaikea uskoa yrityksen liikeideaan sekä sen kykyyn selviytyä velvoitteistaan. Yrittäjällä useimmiten on enemmän omaisuutta, kuin hän ensin kuvittelee. Omaisuutta ovat kiinteistöt ja arvopaperit, jotka kelpaavat vakuudeksi. Varoja on turha säilöä tilillä, joka nakuttaa korkoa nollasta kahteen prosenttia, kun taas oma yritys poikii 10 tai 20 prosentin tuoton. (Puustinen 2004, 75.)

Moni aloitteleva yrittäjä on kiertänyt sukulaisten ja tuttavien joukossa hattu kourassa erilaisilla tyyleillä ja vaihtelevalla menestyksellä joka on herkkyyttä ja hienotunteisuutta vaativa asia, sillä raha on vakava asia suomalaiselle. Lähipiirin kanssa kannattaa noudattaa samaa huolellisuutta kuin muidenkin rahoittajien kanssa, kuten esittelemällä liiketoimintasuunnitelma, jos sellainen on jo olemassa ja käydä läpi plussat ja miinukset tavalliseen tapaan sekä vedota järkeen eikä

tunteeseen. Aloittavan yrittäjän kannattaa korostaa tuottomahdollisuuksia, koska yrittäjänä hän on käynnistämässä vakavasti otettavaa yritystoimintaa, eikä tarvitse hyväntekeväisyyttä ja ennen kaikkea muistaa pitää valta yrityksellä, jos se on vain mahdollista. (Puustinen 2004, 75-76.)

Valtio auttaa yrittäjiä tukien, avustusten, lainojen ja takausten muodossa. Yrittäjät voivat saada rahaa kauppa- ja teollisuusministeriön alaisista alueellisista TE-keskuksista, Teknologian kehittämiskeskuksesta (Tekes) ja erityisrahoitusyhtiö Finnveralta myös teollisuussijoituksesta (TeSi), eduskunnan alaisesta pääomasijoittajasta Sitrasta, alueellisista pääomasijoitusrahastoista sekä suomalaista vientiä tukevasta Finnfundista. Myös alueelliset kehitysyhtiöt ja kunnat rahoittavat yrittäjiä. EU-projektit lisäävät yrittäjien rahoitusmahdollisuuksia, jotka toimivat kasvukeskusten ulkopuolella. Työministeriön jakama starttiraha lienee tunnetuin monimuotoisen julkisen tuen tuote. Starttirahaa haetaan seudullisten yrityspalveluiden kautta jonka edellytyksenä on, että yrittäjäksi aikovan liikeidea on elinkelpoinen ja että yritystoiminnan kriteerit täyttyvät sekä arvioivat myös kyseisen henkilön edellytyksiä yrittäjän toimimiseen. (Puustinen 2004, 77.)

Valtion takaama tuki on hyvää, halpaa ja pitkäjänteistä. Julkisella sektorilla on varmimmin myös kovasti kaivattua niin sanottua löysää rahaa. TE-keskuksesta saattaa saada tukea myös yrityksen alkutaipaleen palkka- ja markkinointikustannuksiin. Yrityshautomossa työskentelevät yrittäjät voivat puolestaan hakea avustusta toimitilojen ja laitteiden vuokriin sekä käyttämiensä asiantuntijapalvelujen kustannuksiin. Tämän myötä yrityshautomolainen pääsee yrittämisen makuun puoli-ilmaiseksi. Yrityshautomot ovat ilman tukiakin erittäin edullisia starttipaikkoja. (Puustinen 2004, 78.)

TE-keskuksen ulkopuolelle jäävät maatalous ja rakentaminen, mutta vähittäiskauppa ja kuljetusyritys voivat saada tukea vain, jos hanke liittyy matkailutoimintaan. Julkista rahaa jaetaan paljon, mutta siihen liittyy myös piirteitä, jotka ovat yrittäjän kannalta ongelmallisia kuten hakemusten käsittely saattaa kestää pahimmillaan kuukausia ja rahat maksetaan usein jälkikäteen, toteutuneita kuukausia vastaan. Yrittäjältä vaaditaan tarkkaa raportointia toiminnasta, joka tuntuu monesta byrokraattiselta kiusanteolta. (Puustinen 2004, 78.)

Tekes jakaa avustuksia ja myöntää lainoja teknologian kehittämiseen ja kaupallistamiseen liittyviin tarpeisiin, kuten esimerkiksi tuotteistukseen, tutkimukseen ja kehitykseen, projektien valmisteluun ja jopa liikeideoiden kartoitukseen sekä erilaisiin esiselvityksiin. Tekes tarjoaa lainaa erittäin edullisin ehdoin, mutta se pyrkii kuitenkin arvioimaan yrityksen ja yrittäjän edellytyksiä kriittisesti, koska kyse on sijoitustoiminnasta eikä hyväntekeväisyydestä. Tekesin palvelut on tarkoitettu teknologiayritysten tutkimusprojekteihin, mutta teknologia on nykyisin hyvin laeva käsite sillä teknologiaa voi olla esimerkiksi hoivapalveluyrityksen kehittäessä uusi toimintatapa, johon liittyy esimerkiksi langatonta viestintää. (Puustinen 2004, 79.)

Finnvera on valtion omistama riskirahoittaja, joka on erikoistunut tavallisten elinkelpoisten pk-yritysten luotottamiseen, jonka työkaluina ovat edulliset ja vakuudettomat lainat sekä takuut. Vakuudettomat lainat sopivat erittäin hyvin yrittäjille, joilla on jo valmiiksi opinto- ja asuntolainaa, mutta ei vakuuksia. Rahaa saa esimerkiksi yrityksen perustamiseen, laajentamiseen tai toimivan yrityksen ostamista varten. Luoton saannin edellytyksenä on rahoitettavan toiminnan kannattavuus, jota Finnvera arvioi yritystutkimuksen ja yrittäjän käymänsä tiiviin yhteydenpidon avulla. Finnveralta kannattaa hakea lainaa, kun yleensä noin kolme neljästä hakemuksesta saa myönteisen rahoituspäätöksen. Seulan läpäiseminen teettää työtä, mutta se kannattaa. (Puustinen 2004, 82.)

Finnveran päätuotteita ovat yrittäjälainat, pien- ja naisyrittäjälainat sekä investointi- ja käyttöpääomalainat. Naisyrittäjälaina on tarkoitettu naisten omistamille ja johtamille pienyrityksille. Lainan edellytyksenä on, että nainen tai naiset omistavat yrityksen enemmistön ja että nainen myös johtaa sitä päätoimisesti sekä firmassa saa olla enintään viisi työntekijää. Naisyrittäjälainoja myönnetään paljon esimerkiksi vähittäiskaupan toimialoille, jotka kärsivät vakuuspulasta. Kuten esimerkiksi vuokratiloissa toimivalle vaatekauppiaalle ei ole koneita tai laitteita, joilla olisi vakuusarvoa. Miesten, yrittäjäpariskuntien ja pitempää maksuaikaa tarvitsevien naisten on tyytyminen yrittäjälainaan ja pienlainaan. (Puustinen 2004, 82.)

Pienlaina on yhtä suuri kuin naisyrittäjälaina. Yrittäjälaina on Finnveran tuotteista ainoa, jota myönnetään henkilölle, mutta on suunnattu yrityksille. Yrittäjälaina sopii

siis yritysten tai osuuksien ostoon tai osakepääoman korottamiseen. Investointi- ja käyttöpääomalainoilla ei ole sinänsä ylärajaa. Lainojen hinnoittelussa Finnvera käyttää luokitusjärjestelmää, jonka seurauksena on korkomarginaali. Finnveran nyrkkisääntönä on: mitä suurempi riski ja pienempi yrittäjän oma osuus, sitä korkeampi marginaali. Finnvera myöntää takauksia ja pientakauksia, jotka voivat olla korkeintaan 75 prosenttia myönnetystä luotosta. Pääsääntöisesti Finnvera pyrkii jakamaan riskiä kaupallisten rahoituslaitosten kanssa. Tapauksessa, jossa rahoitustarpeet ovat suuria, Finnvera saattaa leipoa omista tuotteistaan rahoituspaketin yhdessä yrittäjän ja ulkopuolisten pankkien kanssa. (Puustinen 2004, 82-83.)

Pankit jakavat mielellään rahaa hyviin tarkoituksiin. Sellaisia ovat pankinjohtajan näkökulmasta katsottuna varsinkin suuret, tuottavat ja riskittömät hankkeet, mutta tällaisia unelmia tulee kuitenkin pöydälle harvoin, joten rahaa on tarjolla myös vaatimattomampiin ja riskialttiimpiin pienyritysten hankkeisiin. Pankit myöntävät sekä lyhytaikaista lainaa käyttöpääomaa varten, että pitkiä lainoja investointeja varten. Pankkilaina on kuitenkin kalliimpi kuin esimerkiksi julkisen sektorin korkotuetut lainatuotteet sekä vakuusvaatimukset ovat tiukemmat. Pankinjohtaja pyrkii varmistamaan saataviaan reaalivakuuksien avulla, joihin kelpaavat varsinkin yrityksen koneet sekä yrittäjän henkilökohtainen omaisuus, kuten arvopaperit ja muu omaisuus. (Puustinen 2004, 86.)

Lainan saanti helpottuu huomattavasti, jos vakuudet ovat kunnossa. Pankki arvostaa myös ajatuksella ja tarkkaan tehtyä liiketoimintasuunnitelmaa. Liiketoimintasuunnitelma on luottamuksen perusta varsinkin silloin, jos pankinjohtaja ei tunne yrittäjää entuudestaan. Pankkilaina edellyttää kelvollista liikeideaa, koska pankit eivät pidä vakuuksien realisoimisesta. Pankkilainan hinta on vielä saatavuuttakin suurempi ongelma, sillä pankit ovat tylyjä erityisesti tuntemattomille aloitteleville yrittäjille. Ensimmäistä firmaansa käynnistävän yrittäjän pienyrittäjänlaina tulee kalliiksi, koska vähäiset ja epävarmat lainasummat eivät ole pankeille kovinkaan houkuttelevaa liiketoimintaa. Pankkien kilpailuttamisesta on harvoin iloa, vaan yrittäjä saa olla tyytyväinen, kun saa tarvitsemansa lainan edes yhdestä pankista. (Puustinen 2004, 86-87.)

Pääomasijoitusyhtiöt ja -rahastot saavat pääomansa suursijoittajilta, esimerkiksi suomalaisilta työeläkeyhtiöiltä, jolloin yhteinen varallisuus kiertää siis tätäkin kautta yritystoiminnan kehittämiseen. Pääomasijoittajien joukosta löytyy paljon erilaisia tapauksia: kansainvälisesti toimivia, valtakunnallisia, alueellisia, yksityisiä sekä julkisia, suuria ja pieniä, hyviä myös pahoja. Ammattimainen pääomasijoitusyhtiö ei ole nappikauppias ja sen puoleen kannattaa yleensä kääntyä vain silloin, kun rahoitustarpeet mitataan sadoissa tuhansissa euroissa. (Puustinen 2004, 88-89.)

Pienimuotoisempaa yritystoimintaa tukevat yksityiset pääomasijoittajat. Heidän joukossaan on paljon kokeneita ja vaurastuneita yrittäjiä ja eläkkeelle jääneitä yritysjohtajia. Sijoitustoiminnan aggressiivisuudesta johtuen pääomasijoittaja tavoittelee nopeita ja suuria voittoja, jolloin sijoitus pyritään realisoimaan 3-5 vuoden sisällä. Pääomasijoittajan kelkassa on kiva istua, jos kaikki sujuu suunnitelmien mukaan, mutta suhde voi kuitenkin muuttua jäiseksi, jos pääomasijoittaja näyttää menettävän tuottonsa ja pahimmassa tapauksessa koko pääoman. (Puustinen 2004, 89.)

4.3 Vakuutukset

Yrityksen toimintaan liittyy monia erilaisia uhkia ja epävarmuustekijöitä, joita kutsutaan yleisesti riskeiksi. Yleisiä riskejä ovat koneiden rikkoutumisen, yrittäjän tai työntekijöiden sairastumisen tai kuoleman sekä varaston tai toimitilan palamisen riskit. Riskejä ei voi kokonaan poistaa, mutta hyvällä suunnittelulla ja varautumisella riskejä on mahdollista pitää hallinnassa. Yrityksen toimintaan liittyy useita riskejä, kuten tavarantoimittajien toimintavarmuuden puutteet, kuljetusten viivästymiset ja varaston hävikki myös lisäksi esimerkiksi tuotannon koneet ja laitteet voivat rikkoontua, jolloin yritykselle syntyy tavaran toimittamiseen liittyviä ongelmia. Yritykselle maksuvalmiusongelmia voi puolestaan aiheuttaa asiakkaiden maksukykyyn liittyvä luottoriski. (Alikoski, Hakonen & Viitasalo 2013, 133.)

Yrityksen riskit pystytään jakamaan kahteen osaan: liike- ja vahinkoriskiin. Liikeriskin varalta ei voi ottaa vakuutusta, koska se sisältää aina voiton tai tappion

mahdollisuuden. Esimerkiksi liikeriski voi olla muun muassa yrityksen siirtyminen uusiin toimitiloihin, jolloin asiakkaat eivät välttämättä heti löydä uusia toimitiloja, mikä voi pienentää yrityksen ennakoitua myyntiä. Vahinkoriskin varalta yritys voi ottaa vakuutuksen, koska vahinkoriski liittyy henkilöihin, tuotteisiin, tiedonhallintaan, kalustoon, sopimuksiin ja toiminnan keskeytyksiin. (Alikoski, Hakonen & Viitasalo 2013, 134-135.)

Yrityksen henkilöstön vakuutuksista suurin osa on lakisääteisiä ja pakollisia vakuutuksia voidaan täydentää vapaaehtoisilla vakuutuksilla. Esimerkiksi vapaaehtoista eläkevakuutusta käytetään osana yrityksen palkkiojärjestelmää, millä pyritään sitouttamaan työntekijä yritykseen. Työnantajan lakisääteisiä maksettavia sosiaalivakuutuksia ovat työeläkevakuutus, tapaturmavakuutus, työttömyysvakuutus sekä ryhmähenkivakuutus. Yrityksen omaisuuteen kuuluvat rakennukset, koneet, konttori- ja muut kalusteet, ajoneuvot ja varastossa olevat tavarat raaka-aineista valmiisiin tuotteisiin, joille kaikille on hankittava vakuutusturva. Osa vakuutuksista on lakisääteisiä ja osaan saatetaan edellyttää esimerkiksi rahoittajaa. Yleisiä yritysten hankkimia vakuutuksia ovat palo-, murto-, vuoto-, palokeskeytys-, vastuu- ja oikeusturvavakuutukset. (Alikoski, Hakonen & Viitasalo 2013, 138.)

Yrityksen irtaimistolle, kuten piirustuksille, atk-materiaalille ja yrityksen tiloissa olevalle asiakkaiden ja työntekijöiden omaisuudelle pystytään ottamaan erillinen irtaimistovakuutus tai ne voidaan yhdistää omaisuusvakuutuksen yhteyteen. Varastoissa oleville tavaroille, joiden määrä ja arvo vaihtelevat, täytyy vastaavasti tarpeen mukaan ottaa yksityiskohtainen vakuutus. Yritys voi joutua keskeyttämään toimintansa esimerkiksi tulipalon takia ja siten menettää väliaikaisesti tulonsa, jolloin yrityksen on mahdollista ottaa tällaisen tilanteen varalle keskeytysvakuutus. Vakuutuksen voi ottaa myös muita sellaisia vahinkoja varten, jotka voivat keskeyttää toiminnan. Yhteistä näille keskeytysvakuutuksille on se, että perusvakuutuksen tulee olla voimassa, esimerkiksi palovahingossa on palovakuutuksen oltava kunnossa. (Alikoski, Hakonen & Viitasalo 2013, 139.)

Yrittäjän on hankittava yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus eli YEL-vakuutus oman eläkkeensä perustaksi. YEL-eläke antaa yrittäjälle toimeentuloa silloin, kun hänen yrittäjätöimintänsä huomattavasti vähenee tai päättyy työkyvyttömyyden

tai-eläkkeeseen oikeutettavan iän täyttymisen jälkeen. Yrittäjä, jota uhkaa työkyvyttömyysriski, voi saada myös kuntoutusetuuksia sekä YEL-vakuutuksessa omaisilla on perhe-eläketurva yrittäjän kuoleman jälkeen. Yrittäjä voi ottaa vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen, jonka määräytymisperusteena on niin sanottu vuosityöansio, joka määräytyy samoin perustein kuin YEL-vakuutusten työtulo. Työttömyysturvapiiriin pääsemiseksi ja ansiosidonnaisen päivärahan saamiseksi yrittäjän on oltava yrittäjien työttömyyskassan jäsen, ellei yrittäjä kuulu työttömyyskassaan, Kela maksaa hänelle peruspäivärahaa. (Alikoski, Hakonen & Viitasalo 2013, 140.)

5 YRITTÄJIEN HAASTATTELU JA HAASTATTELUTULOSTEN ANALYSOINTI

Strukturoitu haastattelu eli lomakehaastattelu on nimensä mukaan haastattelu, joka tapahtuu lomakehaastattelussa lomaketta apuna käyttäen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 197). Kyselylomaketta eli vastaajan täytettäväksi tarkoitettua kyselylomaketta laatiessa tulisi ottaa huomioon neljä tärkeää asiaa. Ensimmäiseksi tulisi muistaa, että selvyys on tärkeintä, jolloin epämääräisyyttä olisi vältettävä. Jos haluaa päteviä tuloksia, tulee laatia kysymyksiä, jotka merkitsevät samaa kaikille vastaajille. Tämä voi olla vaikea toteuttaa käytännössä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 191.)

”Usein”, ”tavallisesti”, ”useimmat” ja ”yleensä” ovat monimerkityksisiä sanoja joita pitäisi välttää. Seuraavaksi huomioon kannattaa ottaa, että spesifiset kysymykset ovat parempia kuin yleiset kysymykset, koska yleisellä tasolla kysymykseen sisältyy suurempi tulkinnan mahdollisuus kuin rajattuun kysymykseen. Kolmantena seikkana on rakentaa kysymykset mahdollisimman lyhyiksi, koska lyhyitä kysymyksiä on helpompi ymmärtää, kuin pitkiä. Lopuksi tulisi välttää kysymyksiä, joihin liittyy kaksoismerkitystä eli kysyä yhtä asiaa kerrallaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 191.)

Kerätyn aineiston analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko ovat tutkimuksen ydinasioita. Tutkijalle selviää haastattelun analyysivaiheessa, minkälaisia vastauksia hän saa ongelmiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 209.) Selittämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään usein tilastollista analyysia sekä päätelmien tekoa ja ymmärtämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään tavallisesti kvalitatiivista analyysia sekä päätelmien tekoa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 212).

Toteutin haastattelun strukturoidulla tavalla, eli haastattelulomaketta (LIITE 1) apuna käyttäen. Haastattelulomakkeen suunnittelussa pyrin yksinkertaisuuteen ja ydinasioissa pysymiseen. Kysymysten järjestyksen muodostin loogisesti tapahtuma- ja toimintajärjestyksessä. Haastattelun kohteeksi valitsin kolme eri alan yrittäjää. Valitsin yrittäjät eri toimialoilta, niin haastattelujen avulla näkee onko

yrityksen aloittaminen hankalampaa vai helpompaa yrityksen toimenkuvasta riippuen. Yhteisiä tekijöitä heillä on kuitenkin oman yritystoiminnan perustaminen, asiakaspalvelu sekä oman alan tuotteen tarjoaminen asiakkailleen. Ensimmäinen yritys (yritys1) on yritys, joka toimii taloushallinnon ja koulutuksen toimialalla ja joka tarjoaa liike-elämän tukipalveluita. Toinen yritys (yritys2) on yritys, joka toimii ravintola-alalla, tarjoten ravintola- ja catering palveluita. Kolmantena yrityksenä (yritys3) on yritys, joka toimii kauneuden hoitoalalla ja joka tarjoaa parturi – kampaamoalan palveluita.

5.1 Tulokset

Toimitin haastattelukysymykset yrittäjille saatekirjeen (LIITE 2) saattelemana 30.6.2014. Vastausaikaa oli yksi kuukausi eli 31.7.2014 loppuun saakka, mihin mennessä olin yhtä vastausta lukuun ottamatta saanut kaikki vastaukset. Kyseisellä yrityksellä oli eri palautuspäivä, jotta se ehtisi vastata rauhassa kysymyksiin. Loppujen lopuksi sain haastattelulomakkeeni jokaiselta yrittäjältä kaikkiin kysymyksiin vastattuina. Käyn kysymykset aina yhden kerrallaan läpi, johon tulee jokaisen yrittäjän vastaus kyseistä kysymystä kohden.

Ensimmäisenä kysyttiin yrityksen toimialaa ja sen nimeä. Yritys 1 on perustettu 1.9.2006. Sen toimiala on liike-elämän tukipalvelut eli se toimii taloushallinnon ja koulutuksen alalla. Yritys 2 on perustettu 1.9.2008 jonka toimialana on ravintola- ja catering palvelut. Kolmas yritys on ollut toiminnassa 9 vuotta kauneuden hoitoalalla, jonka palveluita on parturi – kampaamoalan palvelut.

Toisena kysymyksenä kysyttiin, miten liikeideasi syntyi. Yrittäjä 1 kertoi olleensa aiemmin kunta-alalla palkkahallinnon asiantuntijana ja myös sivutoimisena kouluttajana. Hän halusi tehdä kyseistä työtä, mutta ei kuntapuolella, joten hän päätti aloittaa oman toiminnan ja tarjota yrityksille asiantuntevaa palkanlaskentapalvelua ja jatkaa yrityksen nimissä koulutustehtävissä. Toisen yrittäjän liike-idea oli jo valmiina. Hän osti toimivan lounas-kahvilan liiketoimen yrittäjältä, joka halusi lopettaa toimintansa ja keskittyä omalle alalleen. Yrittäjä 2

kertoi, että päätös oli helppo tehdä ja rahoitus oli helppoa saada hankkeelle, koska kyseiselle paikkakunnalle oli silloin laajentumassa toimintaa sekä valmis asiakaskunta. Kolmas yrittäjä oli ollut jo useita vuosia työntekijänä alan yrityksessä, jolloin hänestä alkoi tuntua, että hän haluaa toteuttaa enemmän itseään ja omia ideoitaan. Myös lyhyt työmatka viehätti yrittäjää, joten hänen perusti yrityksensä kotinsa viereen.

Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin, mitkä asiat saivat ryhtymään yrittäjäksi, ja missä vaiheessa he tunsivat olevansa valmiita yrittäjiksi. Yrittäjä 1 kertoi, että ollessaan töissä kuntasektorilla hän huomasi, ettei välitä raskaasta byrokratiasta ja koki sen liian työlääksi, mutta halusi silti jatkaa jollain tavalla alalla ja saada samalla vapautta työhönsä. Hän mainitsi vapauden tunteen suurimmaksi syyksi siihen, miksi alkoi yrittäjäksi, koska silloin hän saa itse päättää mitä tekee milloinkin ja kenelle. Keväällä 2006 hän sai tarpeekseen ja irtisanoi itsensä virkasuhteesta. Yrittäjä 1 ryhtyi kesällä 2006 tekemään laskelmia ja liiketoimintasuunnitelmaa sekä haki starttirahaa myös etsi toimitiloja. Mietinnän ja harkitsemisen jälkeen hän teki päätöksen ja perusti yrityksen syksyllä 2006.

Yrittäjä 2 sanoi myös vapauden olevan painava syy yrittäjäksi ryhtymisellä, koska silloin asiat voi tehdä omalla hyväksi koetulla tavalla ilman kenenkään päälle pääsmäröintiä tai ketjunohjausta. Hän tunsu olevan valmis yrittäjäksi ”kauppiaa”-koulutuksen jälkeen vuonna 1998, mutta ajatteli kerätä eläkettä muiden palkkalaisena, koska yrittäjän eläkekertymä on melko epävarmaa, joka johtuu eläkemaksujen suuruudesta pienissä yrityksissä.

Kolmas yrittäjä kertoi kasvavansa yrittäjä isänsä tyttönä. Hän totesi olevansa koko lapsuutensa ja nuoruutensa ajan aina jotenkin mukana siinä tehdessään paperitöitä ja nähdessään isänsä panoksen ja suuren työn yritykselleen, joka on aina kiehtonut häntä. Yrittäjyydessä häntä viehätti se, että voi olla oman itsensä herra ja määritellä työaikansa, toimintatapansa ja olla myös kaikesta itse vastuussa. Valmistuttuaan kampaajaksi hän kertoi olevansa onnekas päästyään isoon 12 työntekijän yritykseen töihin, missä hän sai varmuutta ja oppia. Yrityksessä hän toimi viimeiset vuodet luottamusmiehenä ja samalla ajatus omasta yrityksestä vahvistui. Vuonna 2004 hän jäi äitiyslomalle, mistä hän ei enää vieraan palvelukseen halunnut palata. Kyseisen paikkakunnan ainoa parturi-

kampaaja muutti toiselle paikkakunnalle ja lopetti toimintansa vuonna 2005. Se avasi hänelle tilaisuuden aloittaa yritystoiminnan.

Neljännessä kysymyksessä kysyttiin, oliko yrityksen perustaminen helppoa tai vaikeaa. Kysyttiin myös, millaisia vastoinkäymisiä he kokivat ja minkälaisia yllätyksiä tuli eteen. Yrittäjä 1 totesi, ettei itse yrityksen perustaminen ollut hankalaa ja, että tietenkin ammatillinen pohja toi myös helpotusta paperien pyörittämiseen. Yrityksen aloittamiseen hän ei tarvinnut suurta pääomaa ja sai naisyrittäjälainaa. Positiivinen yllätys hänelle oli, että aiemmasta työpaikasta poiki heti pitempi projektityö. Hän sai jatkaa kouluttajana yrityksissä, joissa hän oli aikaisemminkin toiminut. Haastaviksi tekijöiksi yrittäjä kuvaili sopivan toimitilan löytämisen, luottamuksen kaikenlaisiin myyntimiehiin. Lisäksi haastavaa oli järjestää tietotekniikka sekä ajan jakaminen perheen ja työn välillä, joka on edelleenkin haastavaa. Positiivinen asia yrittäjälle on ollut koko ajan palveluiden hyvä menekki.

Yrittäjä 2 sanoi yrityksen perustamisen todella helpoksi vaatineen vain 200 euron pääoman ja ilmoituksen verottajalle. Yrittäjä ei sinänsä kokenut vastoinkäymisiä, vaan olisi ehkä kaivannut enemmän informaatiota eri yritysmuotojen eduista ja haitoista. Kolmas yrittäjä sanoi, ettei yrityksen perustaminen vaikeaa ole, mutta täytyy olla todella omatoiminen ja on itse hankittava tietoa. Hän osallistui TE-keskuksen järjestämään "Minustako yrittäjä" – teemapäivään, josta hän sai tietoa yrityksen perustamisesta sekä kontakteista. Hän sai apua rahoituksen hakemiseen Oulun uusyrittäjäneuvonnasta sekä työvoimatoimiston starttiraha neuvo ja opasti.

Viidennessä kohdassa kysyttiin, miten yrityksen perustamistoimenpiteet sujuivat käytännössä, esimerkiksi lupien, vakuutuksien rekisteröinnin yms. Yrittäjä 1 sanoi, ettei tämän alan yritys tarvitse erityisiä lupia. Hän aloitti toimintansa tekemällä liiketoimintasuunnitelman, laittoi starttiraha-hakemuksen TE-keskukselle ja sen jälkeen hän kävi uusyrityspalvelukeskuksessa kertomassa liikeideasta ja sai myönteisen päätöksen starttirahaan. Seuraavaksi yrittäjä kertoi ottaneensa ruhtinaalliset 13 neliömetrin kokoisen toimitilan paikkakunnalta, jonne hän suunnitteli yritystä. Hän avasi yritykselle tilin ja siirsi sinne pääoman, josta piti olla kuitti maistraattiin. Yrittäjä toimitti yrityksen perustamislomakkeen maistraattiin ja hän sai Y-tunnuksen yritykselleen, jonka jälkeen kaupparekisteristä tuli

myöhemmin tieto yrityksen merkinnästä rekisteriin. Viimeiseksi yrittäjä teki sopimukset vuokratiloista, sähköstä, nettiliittymästä, puhelimesta, vakuutuksista, nettisivuista, sähköpostista sekä kertoi tehneensä ensimmäiset sopimukset ja tarjoukset yrityksen nimissä sekä haki naisyrittäjälainaa, jonka päätöksen sai viikossa.

Toinen yrittäjä vastasi, että vie aikaa noin 4 vuorokautta, että kaikki ilmoitukset ovat vireillä ja toiminta voi alkaa, jos kyseessä on siirtyminen jo valmiina toimivaan liiketoimeen. Mutta alusta aloitettuna toiminnan alkuun saattaminen saattaa viedä 2-3 viikkoa, jotta tilat saa hyväksytyä elintarvikeviranomaisille. Ensimmäisenä yrittäjä teki toiminimen rekisteröinnin, seuraavaksi hän toimitti ilmoituksen elintarvikeviranomaisille ja viimeiseksi otti yhteyden vakuutusyhtiöön. Kolmas yrittäjä kertoi, ettei kokenut vaikeuksia, eikä se myöskään mikään tuottanut ongelmia. Hän teki rekisteröinnin maistraattiin ja kysyi vakuutustarjouksia muutamasta vakuutustoimistosta. Myös terveystarkastus piti tehdä ennen avaamista.

Kuudennessa kohdassa yrittäjiltä kysyttiin, mitä asioita he ottivat huomioon yritystä perustaessa. Kysyttiin miten he ottivat huomioon yrityksen sijainnin, kilpailutilanteet, markkinoinnin, kysynnän ja kohderyhmän. Yrittäjä 1 vastasi, että oman talouden tulee olla kunnossa ja siitä pitää huolehtia, että saa maksettua omat menot, vaikka yritys ei heti kannattaisikaan. Perustamiskustannuksia tulisi miettiä tarkkaan ja on arvioitava kaikki menot aina ylöspäin. Toimitiloja suunnitellessaan hän mietti tekisikö töitä kotona vai tarvitsisiko hän toimitilat. Koska toimitilojen sijainnilla ei ollut suurempaa merkitystä, hän päätti kuitenkin valita yritykselleen oman toimitilan, yrityksen imagoa ajatellen. Hän totesi myös, että näin säilyy vapaa-ajan ja työn ero.

Kilpailusta hän kertoo, että palkanlaskentapalveluita tarjoaa Suomessa useampi yritys, kun taas palkanlaskentakoulutusta ei, joten hän luotti sen tuomaan etuun. Palkanlaskentapalvelun kohderyhmäksi yritys on rajannut yksityiset ja julkiset sektorit sekä erilaiset toimialat (rakennus, palvelu, teollisuus), eikä lähde erikoistumaan erityiselle toimialalle. Yritys tarjoaa koulutuspalveluita oppilaitoksille sekä suoraan yrityksille. Yrittäjän 2 vastauksessa kuudenteen kysymykseen korostui toiminnan laajentaminen ja sen mahdollisuudet. Yrittäjä 3 kertoi

aikaisemminkin paikkakunnan ainoan kampaamon lopettaneen, siispä oli ajankohta sopiva, kun kilpailua ei enää ollut. Hän sai starttirahaa, joka ei olisi mahdollista monella muulla paikkakunnalla. Yrittäjä mainosti uutta yritystään paikallislehdessä kuukauden ajan ja teki itse avajaismainoksia sekä piti avajaiset. Kohderyhmänä olivat paikalliset asukkaat, mutta tietenkin myös entiset asiakkaat kaupungista.

Seuraavaksi yrittäjiltä kysyttiin, mitä he voivat kertoa rahoituksen hakemisesta ja sen saamisesta yrityksen perustamisvaiheessa. Yrittäjä 1 vastasi tärkeimmäksi asiaksi rahoituksen taustalla olevan liiketoimintasuunnitelman, joka pitää olla asianmukainen, tarkasti ja yksityiskohtaisesti tehtynä ja kustannusarviot täytyy olla realistiset sekä kilpailutilanne hyvä. Hänen mukaansa asiantuntijapalveluita erilaisten rahoitusten ja tukien hakemiseen löytyy Suomessa ELY-keskuksista. Kaikki erilaiset mallit yrittäjän tulee itse etsiä, koska yrittäjälle ei tuoda koskaan mitään valmiina, mutta hakemuksia täydentäessä apua saa asiantuntijoilta. Rahoitusta hakiessa olisi siis hyvä olla takaaja tai omaisuutta, jonka voi kiinnittää vakuudeksi tarvittaessa, vaikka pankit ja Finnvera tarjoavat hyviä rahoitusmalleja, tulee niihinkin olla vakuus. Poikkeuksia on esimerkiksi Finnveralla, jolloin vakuuksia ei tarvita, koska lainat takaa valtio.

Yrittäjä 2 kertoi, että rahoituksen saaminen esimerkiksi Finnveran takaamana on kohtuullisen helppoa, kunhan liike-idea on hyvä ja toimiva sekä omat raha-asiat ovat kunnossa, ennen kuin hakee rahoitusta. Kolmatta yrittäjää neuvottiin hakemaan lainaa Finnveralta, mutta saikin naisyrittäjälainaa, jonka hän huomasi olevan paljon joustavampi, eikä siihen takaajia kuin esim. pankissa. Hän oli tyytyväinen rahoituksen sujuvuuteen. Yrittäjä oli kokenut TE-keskuksessa järjestetyssä starttianalyysissä ja sen raportista olevan apua lainan saannissa. Sen lisäksi hän oli tehnyt myös liikeidea- ja toimintasuunnitelmat, kustannuslaskelmat sekä liikevaihtoennustelaskelmat.

Kahdeksas ja yhdeksäs kysymys liittyivät siihen, mitä he ajattelivat ennen yrityksen perustamista ja mitä he ajattelevat nyt. Yrittäjä 1 kommentoi, ettei tiennyt yrittäjyydestä mitään, koska ei tuntenut juurikaan ketään yrittäjää. Hän ajatteli, että yrittäjät saavat tehdä mitä halusivat ja työtä täytyy tehdä todella paljon, muuten ei raahaa tule. Hän toteaa, että yrittäjät ovat hienoja ihmisiä, jotka ovat kovia

osallistumaan ja tekemään töitä. Heidän on tärkeää verkostoitua muiden yrittäjien kanssa sekä muistaa pitää omasta vapaa-ajastaan kiinni. Hän on kasvanut huomaamaan, että Suomessa julkinen sektori ei tue tarpeeksi yrittäjiä, eivätkä pienemmät yritykset pääse tarjouskilpailuihin mukaan. Yrittäjä 1 mainitsee vielä, ettei kuntien elinkeinopolitiikka välttämättä ole ajanmukaista.

Toinen yrittäjä kertoo, että mitään ruusunpunaisia harhakuvia ei ollut lähtövaiheessa. Hän tiesi, kuinka kova ja kivinen tie yrittäjän tie on. Kovalla työllä tunteja laskematta tehty työ jossain vaiheessa palkitaan ja se myös tuottaa tulosta. Yrittäjä kertoo yrittäjyyden olevan maailman kovin ammatti, joka siinä onnistuessaan pääsee vihreämmälle oksalle, on hänen se mielestään hatun nostamisen arvoista.

Yrittäjä 3 mainitsee myös, ettei mitään kultakaivosta odottanutkaan vaan halusi elättää itsensä ja perheensä. Kovaa työtä se vaatii vapauden sekä vastuun kanssa ja työstä täytyy tykätä. Hän mieltää ahkeruuden, sopivan nöyryyden, mutta itsekkyydenkin mainittaviksi seikoiksi. Lisäksi yrittäjän täytyy olla realistinen ja uskoa itseensä.

Lopuksi kysyttiin, mitä muuta yrittäjä haluaa kertoa yrittäjyydestä. Yrittäjä 1 antoi neuvoksi: opettele myymään, älä ole hyvä – ole paras, erikoistu – ole erilainen kuin muut, sinun pitää osata oma ala ja rakastaa sitä. Yrittäjä 2 kannustaa ottamaan hypyn yrittäjyyteen olipa yritys minkä tahansa alan yritys, jos mahdollisuus on saada liiketoimi jo olemassa olevalla asiakaskunnalle. Hän myös varoittaa hyppyä yrittäjyyteen, ellei ole valmiina rautaista liikeideaa tai mahdollisuutta ostaa jo toimivaa liiketoimintaa tai muuta yritystä. Hän kertoo asiakaskunnan haalimisen olevan todella kova työ. Siihen hänellä meni 2 vuotta, joka syö voimavaroja olennaisesta eli tuotteen myymisestä.

Yrittäjä 3 kertoo tykänneensä yrittämisestä alallaan, eikä haluisi palata enää palkkatyöhön omalle alalleen. Lisäksi hän totesi, että molemmissa on hyvät ja huonot puolensa. Hänkin mainitsi kovan työn tekemisen ja sen, että täytyy uskoa omaan juttuunsa. Pienyrittäjänä oppii nauttimaan lyhyistä lomista, koska liiemmin pitkiä ei pysty pitämään. Hän mainitsee vielä, että uusia lakeja ja sääntöjä tulee koko ajan lisää ja niiden kanssa tulee olla tarkkana, jotta ei synny ongelmia. Kertoo hänkin kannattavansa yrittäjyyttä.

6 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada muodostettua kuva siitä, mitä oman yritystoiminnan perustaminen on ja mitä se vaatii. Haastattelu toimi tutkimuksen välineenä mielestäni hyvin, koska haastatteluista saatiin koottua lukijalle tiivis, mutta antoisa paketti. Minulle itselleni tämän tutkimuksen myötä ajatukset yrittäjyydestä selkiytyivät. Se ei välttämättä ole niin vaikeaa, kunhan vain osaa toimia oikein ja on palava halu ryhtyä siihen mitä on ryhtymässä tekemään.

Aloitin opinnäytetyöni tekemisen talvella 2013, jolloin keräsin aineistoa ja erilaista teorian tietoa työhöni liittyen. Opinnäytetyöni tekeminen sai tuulta alleen keväällä 2014. Olin pyöritellyt ajatuksia työstäni jo tarpeeksi kauan, joten päätin aloittaa kirjoittamisen. Voin sanoa nyt, että ymmärrän sanonnan, ”vauhtiin pääsee, kun vain alkaa tekemään”, ja tässä tapauksessa se kyllä toimi kohdallani. Tietenkin hyvin suunniteltu on kuin puoleksi tehty, niin kuin omalla kohdallani tapahtui. Suunnitteluun kului puoli vuotta ja asioiden saaminen paperille vei toisen puoli vuotta.

Olen itse tyytyväinen opinnäytetyöhöni ja asettamiini tavoitteisiin. Työn tekeminen on vaatinut paljon aikaa, kärsivällisyyttä sekä kaiketi keskittymistä. Opinnäytetyötä olen tehnyt työssä käynnin ohella ja nyt se viimeinkin on valmis. Opinnäytetyöprosessi oli pyörinyt mielessäni suurimman osan koko opiskeluajasta. Opinnäytetyön tekeminen on ollut haasteellinen, mutta kuitenkin otin haasteen vastaan ja olen yllätynyt itsestäni.

Työssäni olisin voinut tehdä toisin sen, että olisin käyttänyt aikaa tehokkaammin tekemiseen. Paljon aikaa meni asioiden ”pyörittelemiseen”. Mutta uskon, että tämän prosessin läpi käyminen on opettanut ja antanut paljon itselleni.

Tulokset kertoivat, ettei yritystoiminnan perustaminen eikä yrittäjyys ole vaikeaa, mutta vaatii kovasti työtä. Rohkeus ja itseensä uskominen sekä rakkaus tekemääsi asiaa kohtaan kantavat pitkälle. Tärkeää on myös pitää itseään jatkuvasti ajan tasalla tässä muuttuvassa maailmassa. Jatkuva uusien asioiden opettelu sekä tietojen kerääminen ovat valttikortteja, josta on aina hyötyä.

Jatkotyönä voisi tehdä aiheesta laajemman työn, missä perehtyisin syvemmin yritystoiminnan perustamiseen liittyviin asioihin. Siihen liittyen voisi tehdä haastattelututkimuksen, missä perehdyttäisiin rahoitukseen ja lupa-asioihin, koska uskon, että yritystoiminnan aloittamista ajattelevat henkilön ensimmäisiä mietteitä ovat pääasiassa nämä kaksikin tärkeää asiaa. Jatkotyön sisältöön voisi kuulua myös yhtenä osiona selvityksiä kaikista mahdollisista koulutuksista ja yrittäjävalmennuskursseista. Koulutukset ja kurssit voivat olla kiven takana löytää ja uskon, että moni aloitteleva yrittäjä olisi kiinnostunut valitsemaan listatuista vaihtoehtoista itselleen sopivan.

Johtopäätöksenä voisi sanoa, että oman yritystoiminnan aloittaminen vaatii paljon. Mutta jos haluat olla itsesi herra ja muille hyvä esimerkki, ja on uskallettava kohdata riskit ja vaikeat tilanteet, sitten voi nauttia tuloksista. Aina kannattaa yrittää, eikä jättää yrittämättä.

LÄHTEET

Alikoski, R., Hakonen, M. & Viitasalo, J. 2013. Yritystoiminnan taitajaksi. 5., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Finanssivalvonta. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/Sisapiiriohjeet/Kuka_on/Pages/Default.aspx#.Uymdg_l_uEi. Luettu: 19.3.2014

Hannula, A. & Kari, M. 2004. Yrityksen käytännön lakiasiat. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Helsingin seudun kauppakamari. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.helsinki.chamber.fi/neuvontapalvelut/artikkelit/yhtiooikeus/osake-ja_osakasluettelot.1346.news. Luettu: 21.3.2014.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10., uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Holopainen, T. & Levonen, A-L. 1999. Yrityksen asiakirjat selityksineen. Helsinki: Oy Edita Ab

Holopainen, T. & Levonen, A-L. 2003. Yrityksen perustajan opas. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kinkki, S. & Isokangas, J. 2006. Yrityksen perustoiminnot. 1.-4. painos. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Kinkki, S. & Lehtisalo, A. 2002. Yritystietous. 1.-5. painos. Vantaa: Dark Oy

Koiranen, M. 1993. Ole yrittäjä. Ulkoinen ja sisäinen yrittäjäyys. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. 29.4.1988/389. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389#L2P3>. Luettu: 19.3.2014.

Paloranta, P., Heikkilä, M., Linnainmaa, L., Peltola, M-L., Ranta-Lassila, H. & Tiihonen, T. 2002. Yrityksen perustajan opas 2002. Helsinki: Keskuskauppakamarin Palvelu Oy.

Puustinen, T. 2004. Avain omaan yritykseen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Salonen, J., Yritysmuodon valinta pienyritykseen – vastuu ja byrokratia. Teoksessa: Jahnukainen, 1. (toim.): Uudistuva pienyritys, Ekonomia-sarja, Weilin + Göös, Jyväskylä, 1992.

Vanhala, S., Laukkanen, M. & Koskinen, A. 2002. Liiketoiminta ja johtaminen. 3., uudistettu painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Viitala, R. & Jylhä, E. 2002. Menestyvä yritys. Liiketoimintaosaamisen perusteet. 5., tarkistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

YVI 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.yvi.fi/sanakirja/244-kommandiittiyhtio-limited-partnership>. Luettu: 19.3.2014.

YRITTÄJILLE ON ESITETTY SEURAAVAT KYSYMYKSET:

1. Mikä on yrityksesi toimiala ja ikä?
2. Miten liikeideasi syntyi?
3. Mitkä asiat saivat sinut ryhtymään yrittäjäksi?
- Missä vaiheessa tunsit olevasi valmis yrittäjäksi?
4. Oliko yrityksen perustaminen mielestäsi helppoa/vaikeaa?
- Millaisia vastoinkäymisiä koit?
- Millaisia yllätyksiä tuli eteen, positiivisia/negatiivisia?
5. Miten yrityksen perustamistoimenpiteet sujuivat käytännössä?
- Esimerkiksi luvat, vakuutukset, rekisteröinti jne?
6. Mitä asioita otit huomioon yritystä perustaessasi?
- Yrityksen sijainti
- Kilpailutilanne / markkinointi
- Kysyntä / kohderyhmä
7. Mitä voit kertoa rahoituksen hakemisesta / saamisesta yrityksen perustamisvaiheessa?
8. Mitä ajattelit yrittäjyydestä silloin kun perustit yrityksesi?
9. Mitä ajattelet yrittäjyydestä tänä päivänä?
10. Mitä muuta haluat kertoa yrittäjyydestä?

Hyvä vastaanottaja,

Olen Minna Keränen matkailu-alan opiskelija Centrian ammattikorkeakoulusta Ylivieskan yksiköstä ja teen opinnäytetyötäni aiheesta oman yritystoiminnan perustaminen. Haastatteluni tarkoituksena on saada konkreettinen näkemys siitä mitä yrittäjyys on.

Yritystoiminta ja yrittäjyys ovat monille ihmiselle tuttuja asioita, toisille vain muodollisesti ja toisille paljon enemmän. Monet ihmiset haaveilevat yrittäjyydestä ja oman yritystoiminnan perustamisesta siispä olisi tärkeää saada tietoa, ajatuksia ja kokemuksia heille siitä mitä yrittäjyys todellisuudessa on.

Valitsin haastateltaviksi eri alojen yrittäjiä kertomaan oman historiansa yrittäjinä. Haastattelu on yksilöhaastattelu jossa haastateltaville esitetään kysymyksiä yritystoiminnan perustamisen eri vaiheista.

Analysoin haastattelussa esitettyjen kysymysten vastaukset siten, ettei haastatteluun osallistujien tunnistaminen ole mahdollista.

Haastateltavien anonymiteetti säilyy läpi prosessin, haastatteluista poistetaan henkilötiedot, eikä tietoja pääse käsittelemään itseni lisäksi muut. Haastattelu vastauksia käytetään vain opinnäytetyössäni, jonka tilaajana on Centrian ammattikorkeakoulu, minkä jälkeen kaikki kerätyt tiedot tuhoetaan.

Vastaus aikaa on 31.7.2014 saakka, jonka jälkeen noudan vastauksenne henkilökohtaisesti. Tarvittaessa voitte olla yhteydessä minuun puhelimitse: 0408600549 tai sähköpostitse: minnakeranen@luukku.com.

Kiitän jo etukäteen, osallistumisesi haastatteluuni on kallisarvoista!